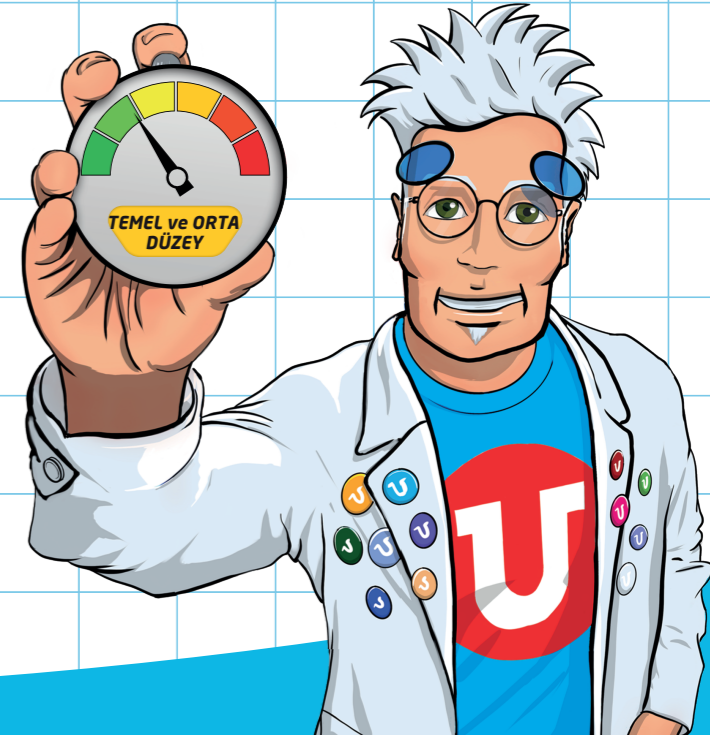

2.ÜNİTE

U

AYT Temel ve Orta Düzey Fizik Soru Bankası

Manyetik Alan

ABONE
OL

OKTAY KURT

MANYETİK ALAN

Akım Geçen Düz Telin Çevresinde Oluşan Manyetik Alan

Akım Geçen İletken Halkanın Merkezindeki Manyetik Alan

Akım Geçen Akım Makarasının Merkez Eksenindeki Manyetik Alan

Manyetik Alan

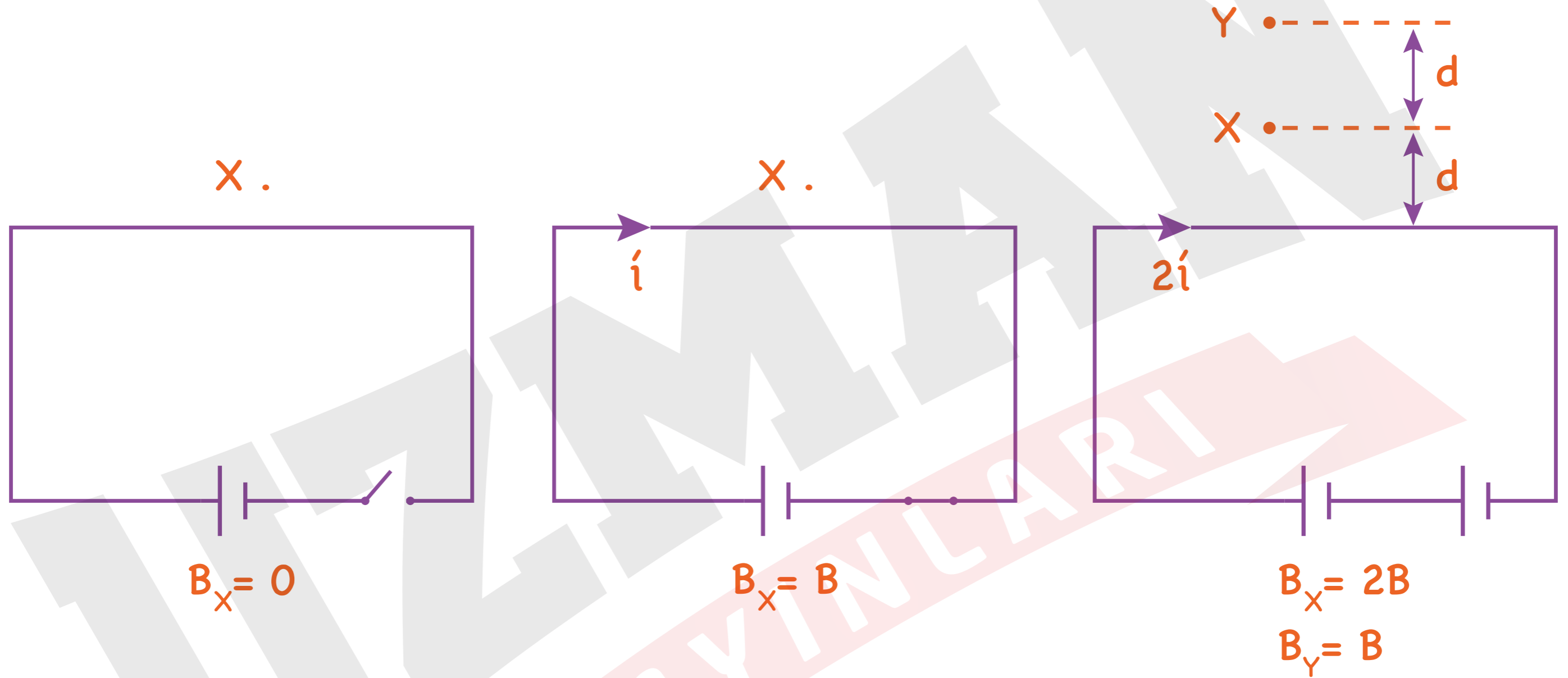

→ Ayt'de

son üç yılda soru gelmedi.

En son 2013 yılında soru geldi.

Akım Geçen Düz Telin Çevresinde Oluşan Manyetik Alan

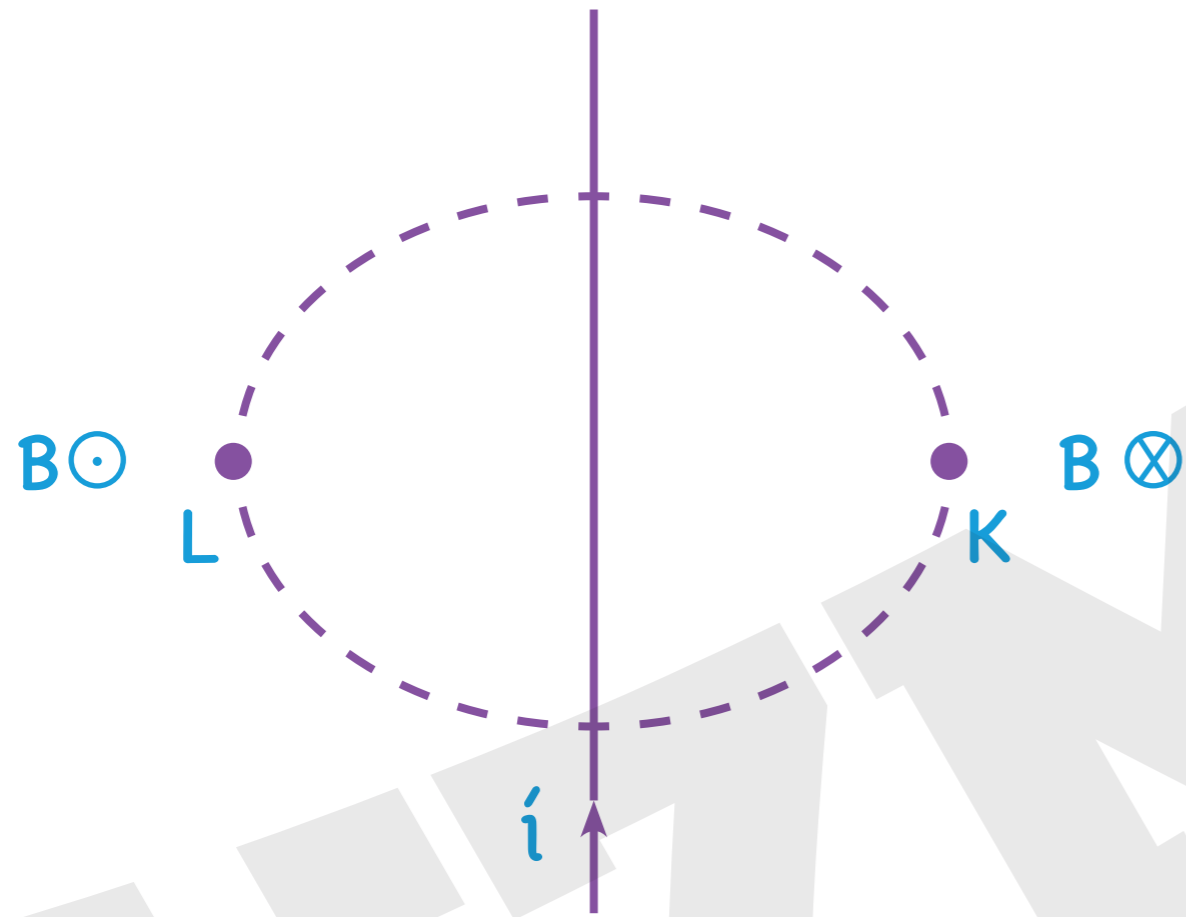
$$B = 2K \frac{i}{d}$$

Tesla (T)

K= Manyetik Alan Sabiti

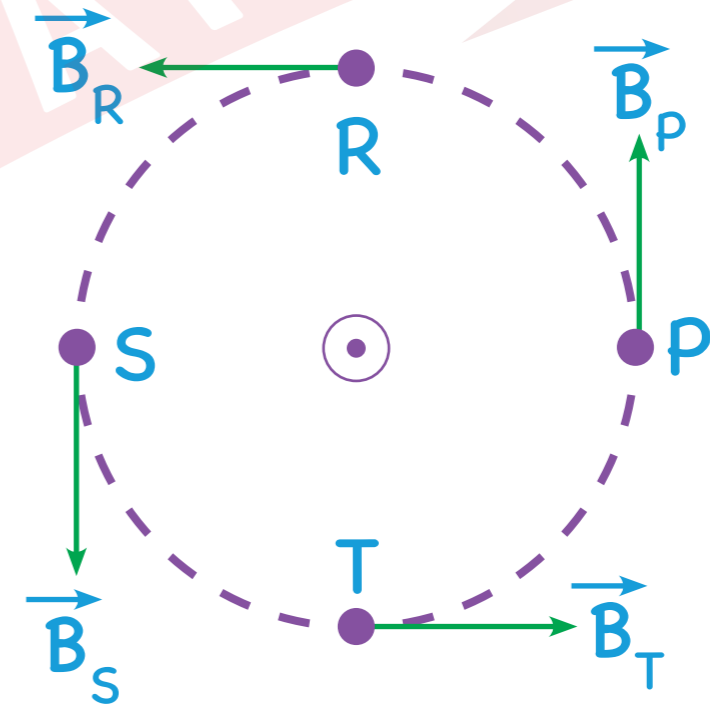
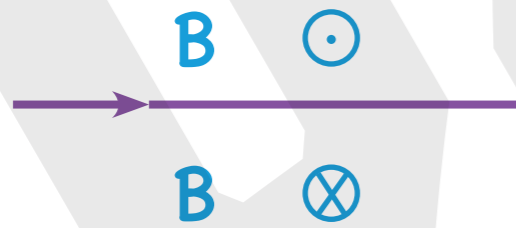
$$K = 10^{-7} \frac{Tm}{A}$$

Akım Geçen Düz Telin Çevresindeki Manyetik Alanın Yönü

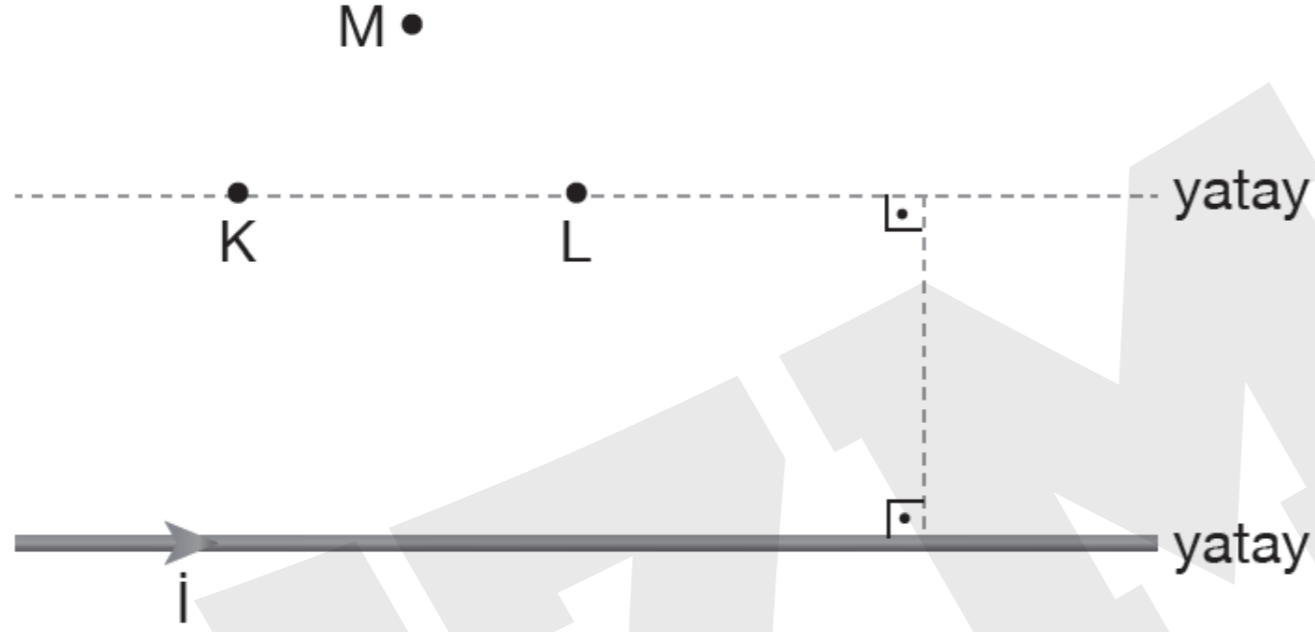
→ Dik Baş Parmak Akım yönünü

→ Kıvrak 4 Parmak Manyetik Alan yönünü gösterir

Örnek:

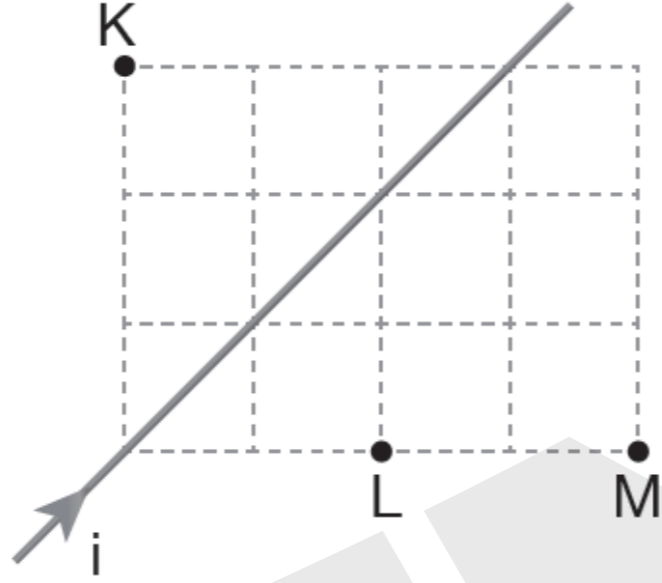
Sonsuz uzunluktaki şekildeki telden i şiddetinde elektrik akımı geçiyor.

Tel ile aynı düzlemdeki K, L, M noktalarında manyetik alanların büyüklükleri B_K , B_L , B_M olduğuna göre B_K , B_L , B_M arasındaki ilişki nedir?

- A) $B_K = B_L = B_M$ B) $B_K = B_L > B_M$
C) $B_K > B_M > B_L$ D) $B_L > B_K > B_M$
E) $B_M > B_L = B_K$

Örnek:

Sayfa düzleminde bulunan şekildeki düz telden i büyüklüğünde elektrik akımı geçiyor.

Buna göre, sayfa düzlemindeki K, L, M noktalarındaki manyetik alanların büyüklükleri B_K , B_L , B_M arasındaki ilişki nedir? (Bölmeler eşit aralıktır.)

A) $B_K > B_L > B_M$

B) $B_L > B_K > B_M$

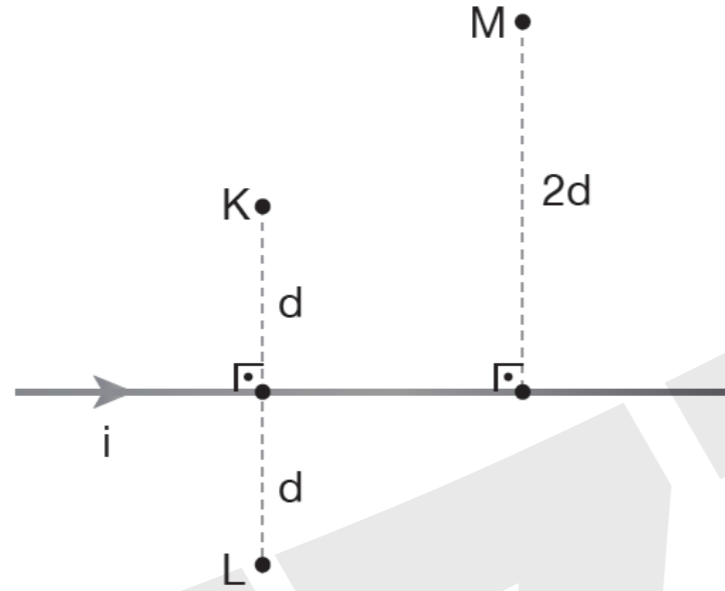
C) $B_L > B_M > B_K$

D) $B_M > B_L > B_K$

E) $B_M > B_K > B_L$

Örnek:

Sayfa düzlemindeki sonsuz uzunluktaki bir telden şekildeki gibi i şiddetinde elektrik akımı geçiyor.

Telden d ve $2d$ kadar uzaklıklardaki K, L, M noktaları sayfa düzleminde olduklarına göre,

- I. K ile L noktalarındaki manyetik alanlar aynı büyüklüktedir.
- II. K ile L noktalarındaki manyetik alanlar aynı yönlüdür.
- III. K noktasındaki manyetik alanın büyüklüğü M noktasından büyüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

D) II ve III

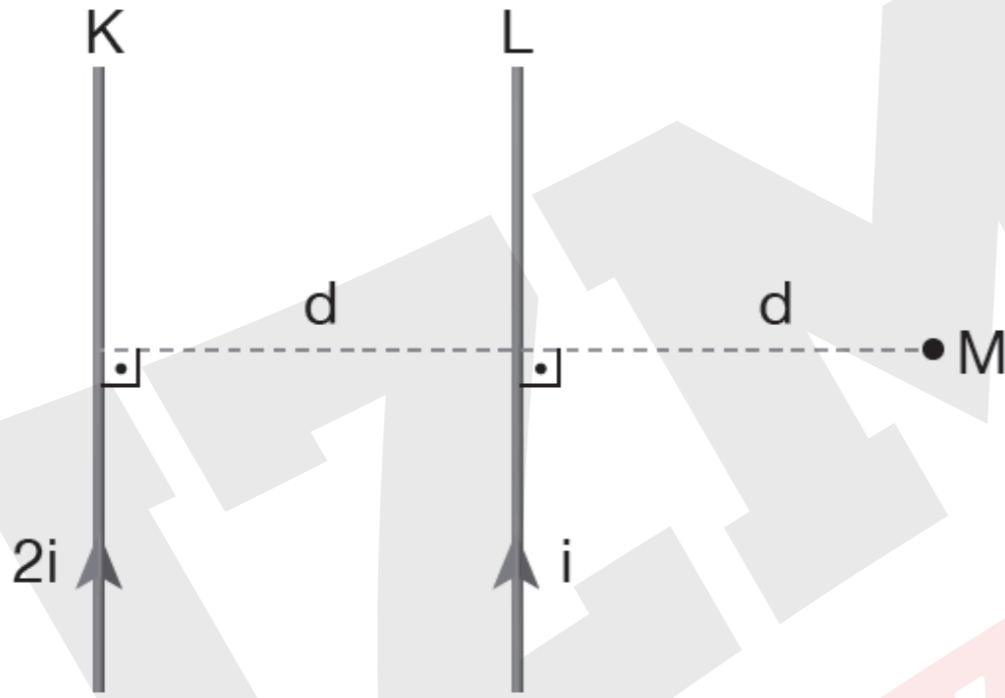
E) I, II ve III

Örnek:

Sayfa düzlemindeki birbirine paralel, sonsuz uzunluktaki K ve L iletken tellerinden şekildeki gibi $2i$, i büyüklüklerinde akımlar geçiyor.

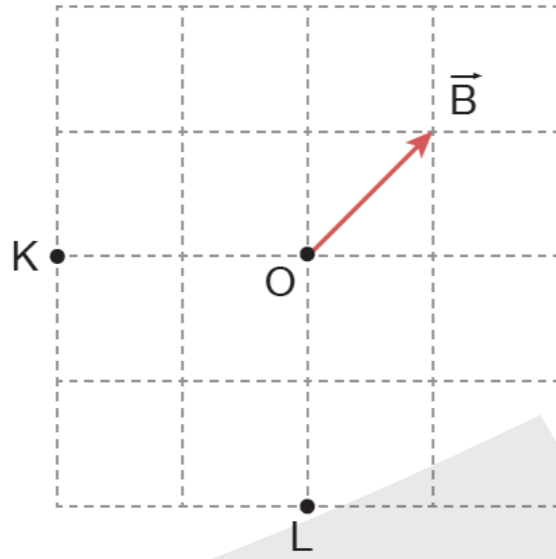

K telinin $2d$ kadar uzaklıktaki M noktasında oluşturduğu manyetik alanın büyüklüğü B ise M noktasındaki bileşke manyetik alanın büyüklüğü kaç B 'dir?

- A) $\frac{1}{2}$ B) 1   C) $\frac{3}{2}$ D) 2   E) 3

Örnek:

Eşit karelere ayrılmış sayfa düzleminde şekildeki K ve L noktalarından geçen tellerden elektrik akımları geçiyor.

Bu tellerin O noktasında meydana getirdiği manyetik alan $\vec{B}$ olduğuna göre,

- I. K'den geçen akımın yönü sayfa düzlemine dik ve dışarıya doğrudur.
- II. L'den geçen akımın yönü sayfa düzlemine dik ve içeriye doğrudur.
- III. K ve L'den geçen akımların şiddetleri eşittir.

yargılarından hangileri doğru olabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

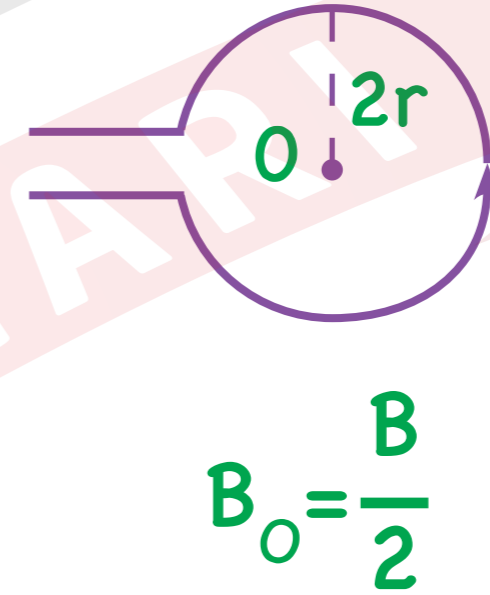
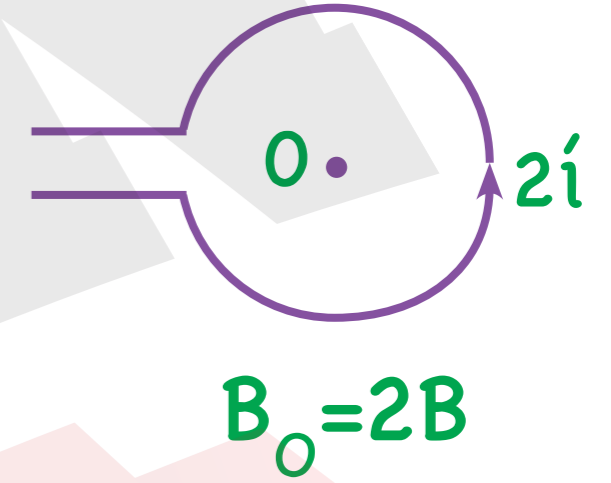
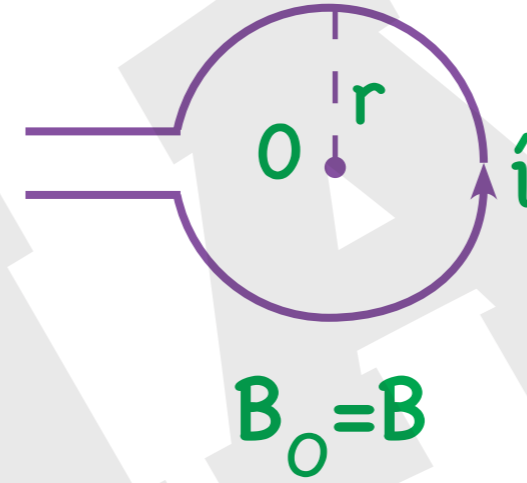
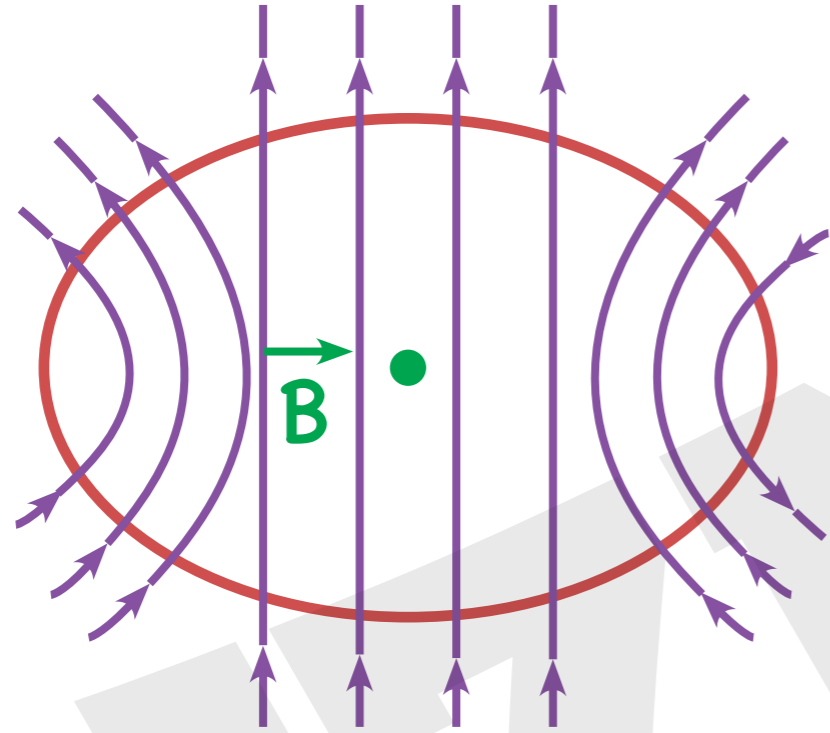
C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

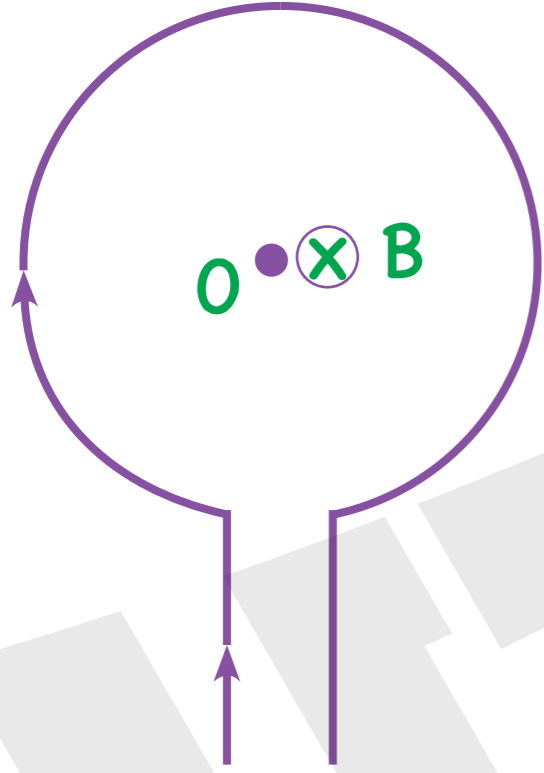

Akım Geçen İletken Halkanın Merkezindeki Manyetik Alan

$$B = 2\pi K \frac{i}{r}$$

Akım Geçen Halkanın Merkezindeki Manyetik Alanın Yönü

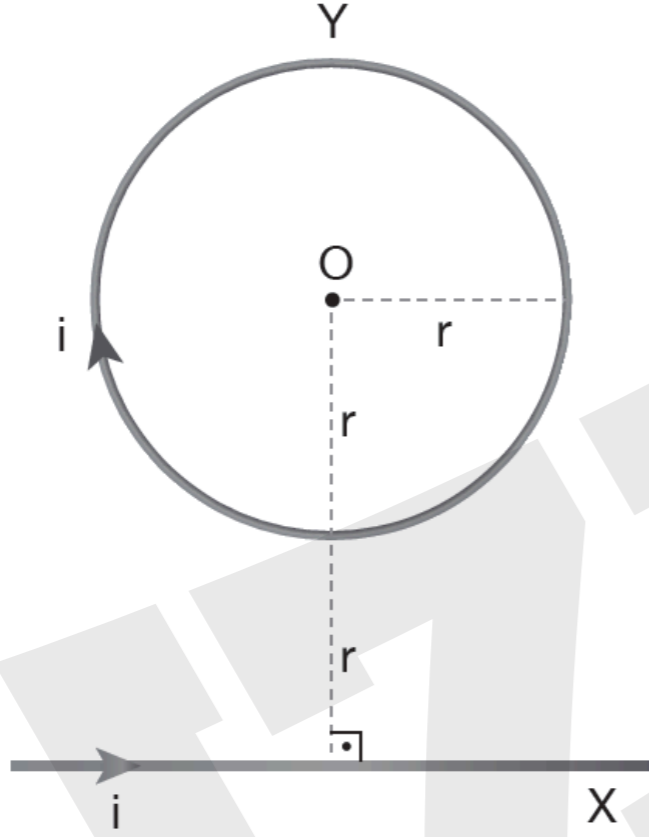

Kıvrık 4 Parmak — Akım yönünü

Dik Baş Parmak — Manyetik alan yönünü gösterir.

Örnek:

Sonsuz uzunluktaki X teli ile yarıçapı r olan Y teli aynı düzlem-
dedir.

Tellerden şekildeki yönlerde eşit büyüklüklerde elektrik akımları geçmektedir .

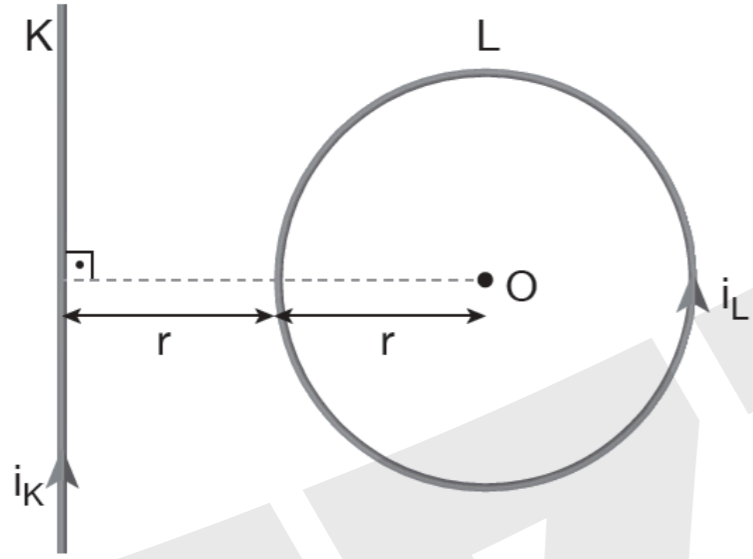
X telinin, O noktasında oluşturduğu manyetik alanın büyüklüğü B ise O noktasındaki bileşke manyetik alanın büyüklüğü kaç B 'dir? ($\pi = 3$)

- A) 6   B) 5   C) 4   D) 3   E) 2

Örnek:

Sayfa düzlemindeki sonsuz uzunluklu K teli ile O merkezli çembersel L telinden i_K ve i_L büyüklüklerinde elektrik akımları geçmektedir.

O noktasındaki bileşke manyetik alan sıfır olduğuna göre,

- I. K telinin O noktasındaki manyetik alanı ile L telininki aynı yönlüdür.
- II. K telinin O noktasındaki manyetik alanının büyüklüğü ile L telininki eşit büyüklüktedir.
- III. $i_K > i_L$

yargılarından hangileri doğrudur? ($\pi = 3$)

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

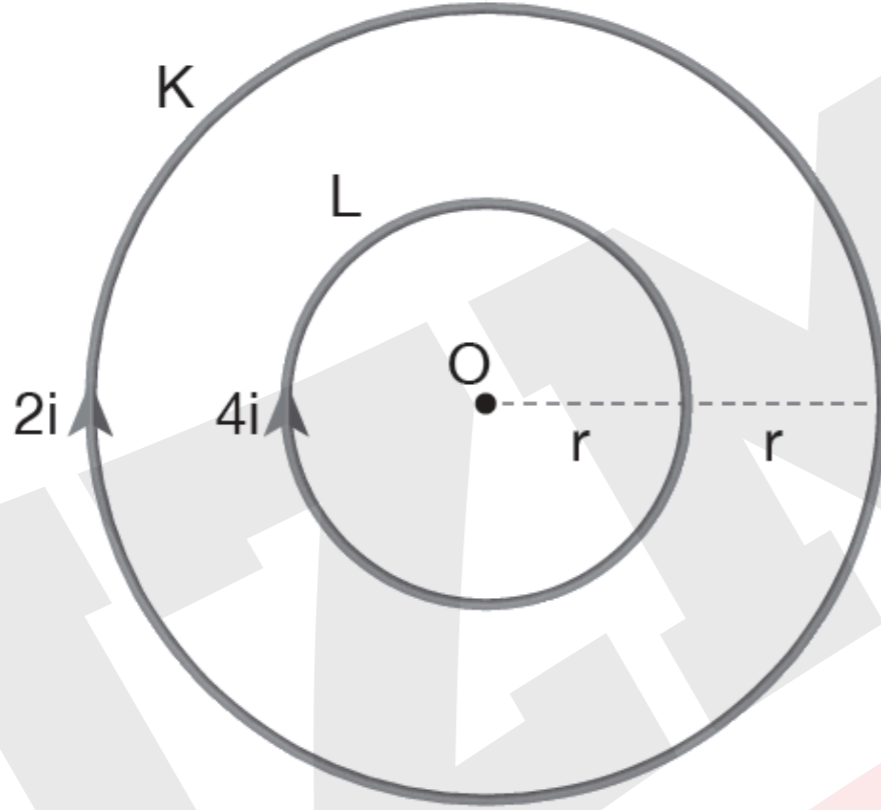
D) II ve III

E) I, II ve III

Örnek:

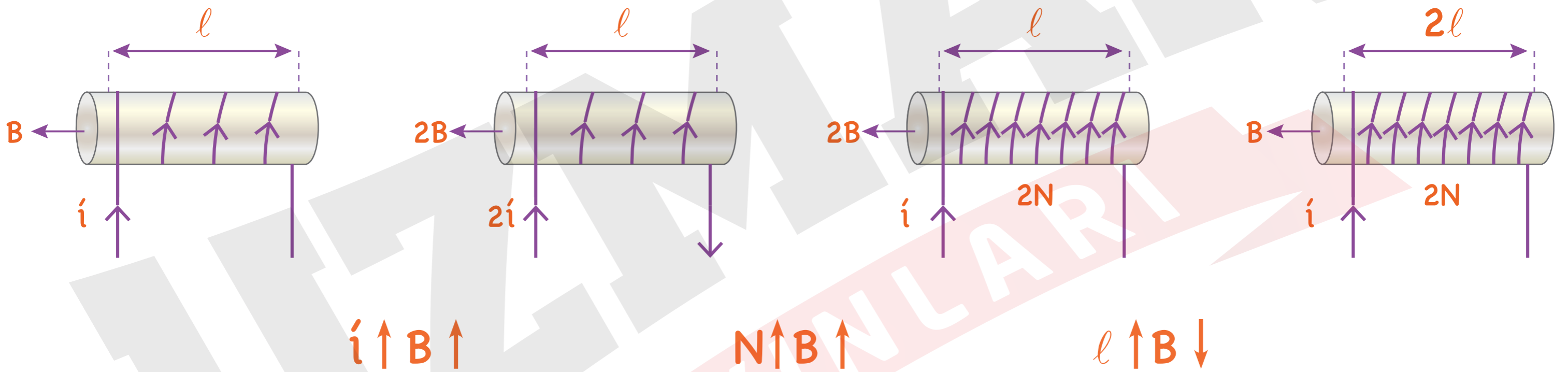
Merkezleri O noktası olan, $2r$, r yarıçaplı çembersel K ve L tellerinden sırasıyla $2i$ ve $4i$ büyüklüklerinde akımlar geçiyor.

K telinin O noktasında oluşturduğu manyetik alanın büyüklüğü B ise O noktasındaki bileşke manyetik alanın büyüklüğü kaç B'dir?

- A) 0   B) 1   C) 2   D) 3   E) 5

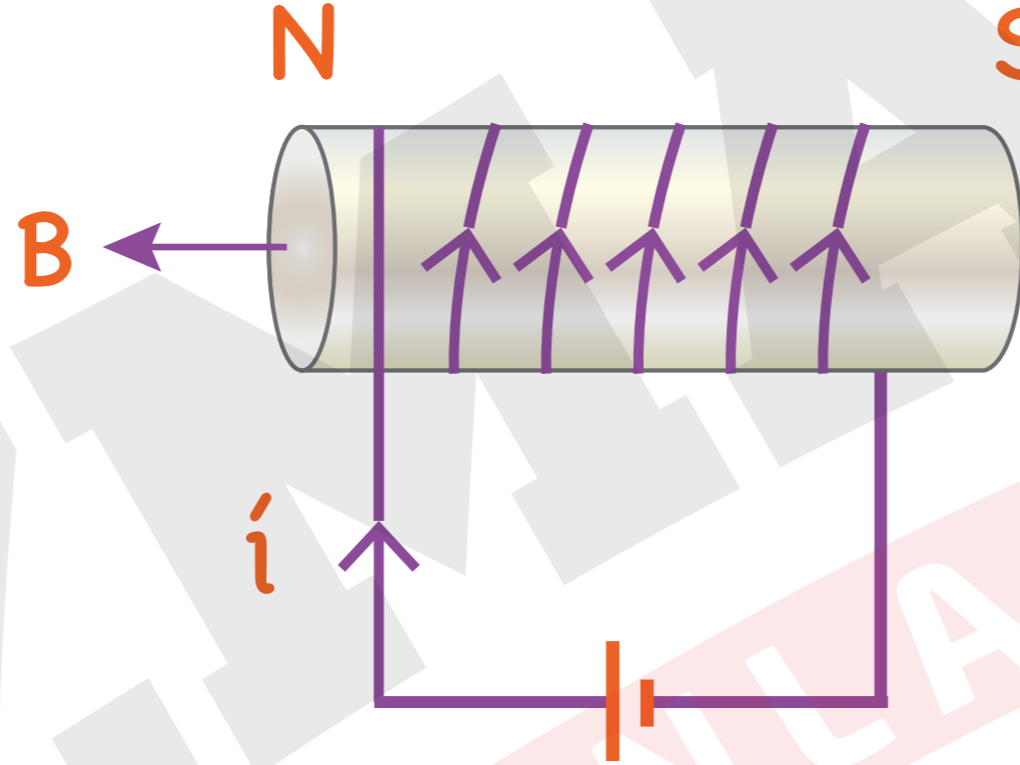
Akım Geçen Akım Makarasının Merkez Eksenindeki Manyetik Alan

$$B = 4\pi K i \frac{N}{l}$$

Akım Geçen Akım Makarasının Merkez Eksenindeki Manyetik Alanın Yönü

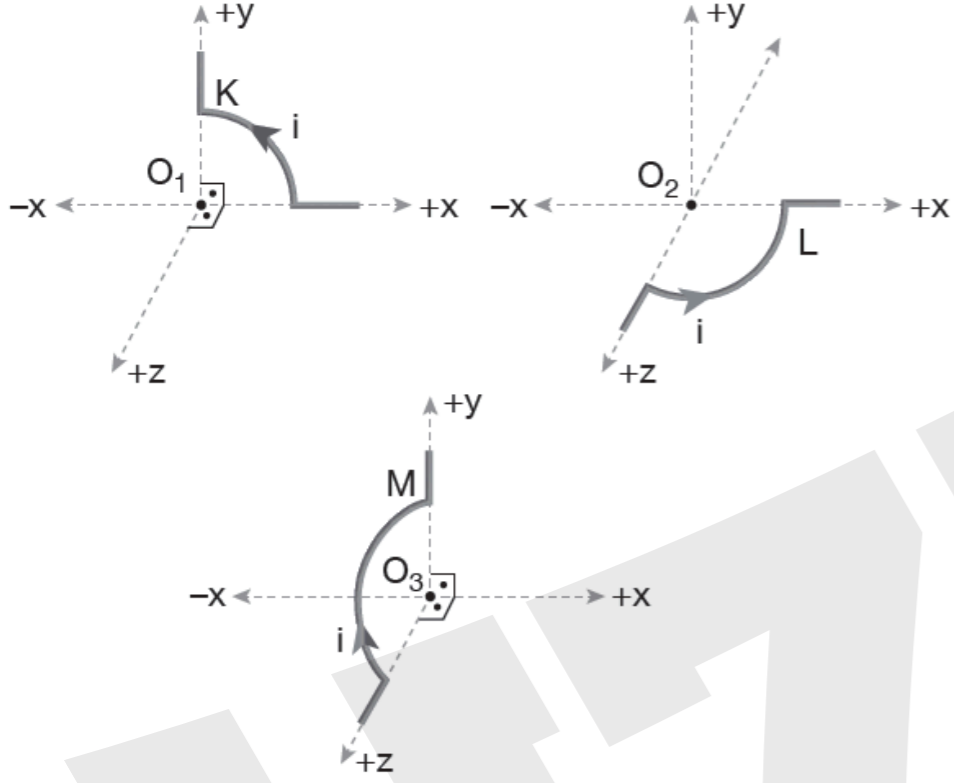

Kıvrık 4 Parmak — Akım yönünü

Dik Baş Parmak — Manyetik alan yönünü gösterir.

Örnek:

Merkezleri O_1 , O_2 , O_3 olan şekildeki K, L, M tellerinden i şiddetlerinde akımlar geçiyor.

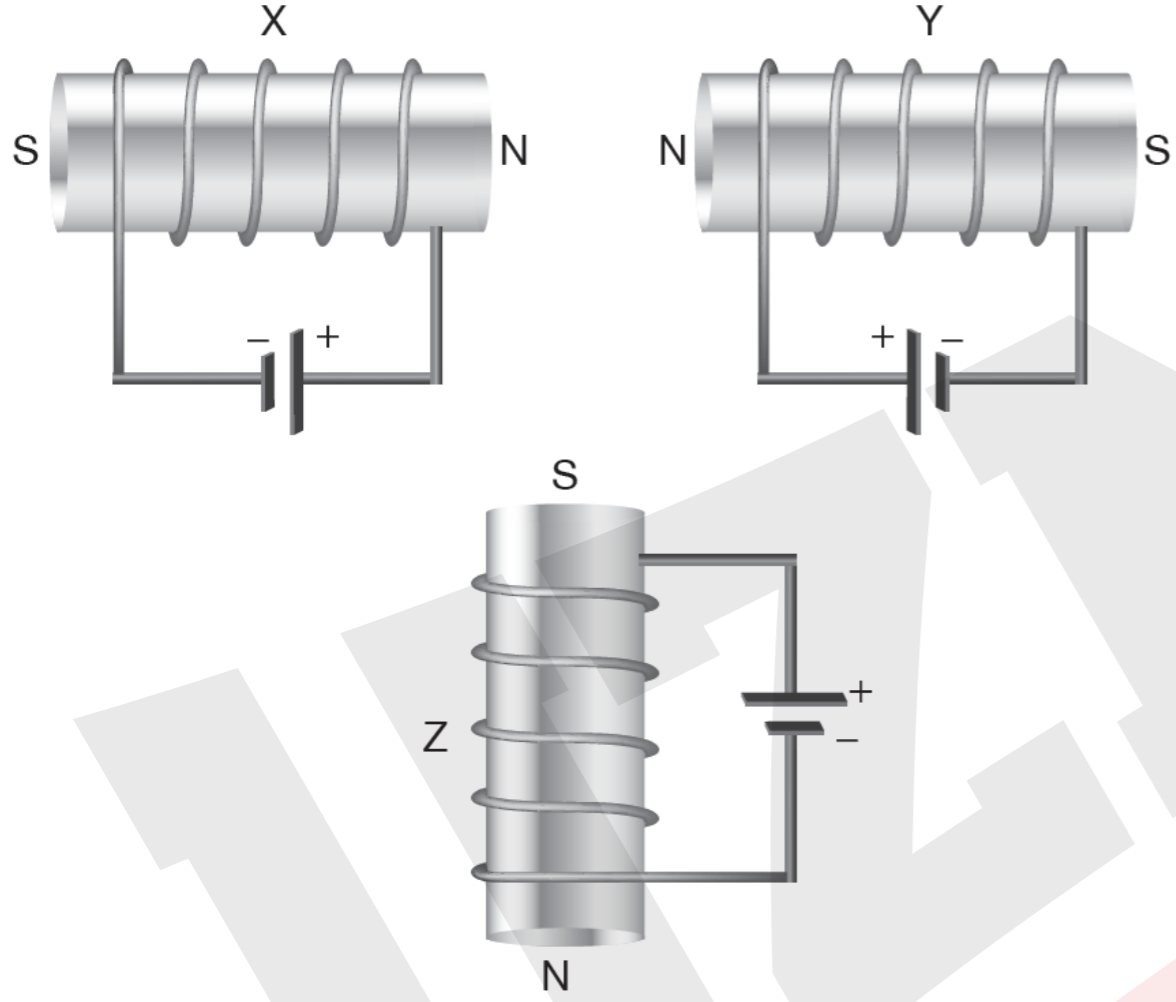

K teli xy , L teli xz , M teli yz düzleminde olduğuna göre O_1 , O_2 , O_3 noktalarında oluşan manyetik alanların yönleri aşağıdakilerden hangisidir?

	O_1	O_2	O_3
A)	+x	+z	+y
B)	+y	+z	+z
C)	-z	-y	-x
D)	+z	+y	+x
E)	+z	+y	-x

Örnek:

Şekildeki akım makaraları doğru akım üreteçlerine bağlanmıştır.

Buna göre, hangilerinde manyetik kutuplar doğru olarak gösterilmiştir?

- A) Yalnız X
B) X ve Y
C) X ve Z
D) Y ve Z
E) X, Y ve Z